

Vec T-156/04

Électricité de France (EDF)

proti

Európskej komisii

„Štátna pomoc — Pomoc poskytnutá francúzskymi orgánmi spoločnosti EDF — Rozhodnutie, ktorým sa pomoc vyhlasuje za nezlučiteľnú so spoločným trhom a nariaďuje sa jej vymáhanie — Procesné práva príjemcu pomoci — Ovplyvnenie obchodu medzi členskými štátmi — Kritérium súkromného investora“

Rozsudok Všeobecného súdu (tretia komora) z 15. decembra 2009 II - 4508

Abstrakt rozsudku

- 1. Pomoc poskytovaná štátmi — Preskúmanie Komisiou — Správne konanie — Povinnosť Komisie vyzvať dotknuté osoby na predloženie ich pripomienok — Právo príjemcu pomoci zúčastniť sa konania v primeranom rozsahu
(Článok 88 ods. 2 ES; nariadenie Rady č. 659/1999, článok 6)*
- 2. Pomoc poskytovaná štátmi — Rozhodnutie Komisie — Posúdenie zákonnosti rozhodnutia na základe informácií dostupných v čase jeho prijatia
(Článok 87 ES)*
- 3. Pomoc poskytovaná štátmi — Ovplyvnenie obchodu medzi členskými štátmi — Narušenie hospodárskej súťaže — Kritériá posúdenia
(Článok 87 ods. 1 ES)*

4. *Pomoc poskytovaná štátmi — Pojem — Uplatnenie kritéria obozretného súkromného investora na verejných investorov*
(Článok 87 ods. 1 ES)

5. *Pomoc poskytovaná štátmi — Pojem — Členský štát poskytujúci pomoc, ktorý má postavenie daňového veriteľa a jediného akcionára verejnoprávneho podniku, ktorého imanie bolo zvýšené vzdaním sa daňovej pohľadávky — Uplatniteľnosť kritéria súkromného investora*
(Článok 87 ods. 1 ES)

1. V rámci fázy preskúmania uvedenej v článku 88 ods. 2 ES je Komisia povinná vyzvať zainteresované strany, aby predložili svoje pripomienky. Hoci sa zainteresované strany nemôžu dovoliť práva na obhajobu, majú však právo zúčastniť sa správneho konania vedeného Komisiou v primeranom rozsahu so zreteľom na okolnosti prejednávaneho prípadu. Okrem toho Komisia musí začať konanie vo veci formálneho zisťovania a informovať dotknuté strany, ak má ku koncu predbežného preskúmania vážne pochybnosti o zlučiteľnosti predmetného finančného opatrenia so spoločným trhom. Z toho vyplýva, že Komisia nemôže mať povinnosť predložiť úplnú analýzu dotknutej pomoci vo svojom oznámení o začatí tohto konania, ale stačí, ak definuje dostatočným spôsobom rozsah svojho preskúmania, aby tak nezavala právo dotknutých strán predložiť pripomienky svojho významu. Okrem toho podľa článku 6 nariadenia č. 659/1999 týkajúceho sa uplatnenia článku 88 ES, ak Komisia rozhodne o začatí konania vo veci formálneho zisťovania, rozhodnutie o začatí konania sa môže obmedziť na zhrnutie relevantných skutkových a právnych okolností, uvedenie

predbežného ohodnotenia dotknutého štátneho opatrenia s cieľom určiť, či má povahu pomoci, a vyjadrenie dôvodov, ktoré vedú k pochybnostiam o jeho zlučiteľnosti so spoločným trhom.

Rozhodnutie o začatí konania musí teda umožniť dotknutým osobám efektívne sa zúčastniť na konaní vo veci formálneho zisťovania, v rámci ktorého budú mať možnosť uplatniť svoje tvrdenia. Na tento účel stačí, ak sa dotknuté osoby môžu zoznámiť s úvahami, ktoré viedli Komisiu k predbežnej domnienke, že dotknuté opatrenie by mohlo byť novou pomocou nezlučiteľnou so spoločným trhom.

(pozri body 106 — 110)

2. Zákonnosť aktu Spoločenstva musí byť v rámci žaloby o neplatnosť posudzovaná v závislosti od informácií existujúcich v čase prijatia tohto aktu. Obzvlášť komplexné posúdenia uskutočnené Komisiou môžu byť preskúmané iba na základe informácií, ktorými Komisia disponovala v okamihu ich vykonania. V tejto súvislosti nemožno Komisii vytýkať, že nezohľadnila prípadné informácie, ktoré jej mohli byť predložené v priebehu správneho konania, ale predložené neboli, keďže Komisia nebola povinná z úradnej moci a odhadom preskúmať, ktoré skutočnosti jej mohli byť predložené.

(pozri body 125, 126)

Ak pomoc, ktorú členský štát poskytne, posilňuje v rámci obchodu v Spoločenstve postavenie jedného podniku voči ostatným konkurujúcim podnikom, treba na tieto ostatné konkurujúce podniky hľadieť ako na ovplyvnené pomocou. V tejto súvislosti môže skutočnosť, že hospodárske odvetvie bolo predmetom liberalizácie na úrovni Spoločenstva, charakterizovať skutočný alebo možný dosah pomoci na hospodársku súťaž, ako aj jej účinok na obchod medzi členskými štátmi.

Navyše nie je nevyhnutné, aby sa podnik príjemca pomoci sám zúčastnil na obchode v rámci Spoločenstva. Ak totiž členský štát poskytne podniku pomoc, možno činnosť v rámci štátu udržať alebo zvýšiť s takým následkom, že sa šance podnikov so sídlom v iných členských štátoch vstúpiť na trh tohto členského štátu znížia. Ďalej posilnením podniku, ktorý sa až do tej doby nezúčastňoval na obchode v rámci Spoločenstva, ho možno uviesť do postavenia, ktoré mu umožní preniknúť na trh iného členského štátu.

3. Na účely kvalifikovania vnútroštátneho opatrenia ako štátnej pomoci sa nemusí zistiť skutočný dosah pomoci na obchod medzi členskými štátmi a skutočné skreslenie hospodárskej súťaže, ale len preskúmať, či uvedená pomoc môže tento obchod ovplyvniť a narušiť hospodársku súťaž. Komisii neprislúcha vykonať hospodársku analýzu skutočnej situácie dotknutého trhu zo strany trhu podnikov, ktoré sú príjemcami pomoci, z pozície konkurujúcich si podnikov a dotknutých obchodných tokov medzi členskými štátmi.

(pozri body 144 — 148)

4. V prípade podniku, ktorého základné imanie vlastní orgány verejnej moci, treba predovšetkým posúdiť, či by za podobných okolností súkromný investor veľkosti porovnateľnej s veľkosťou organi-

zácií radiacích verejný sektor uskutočnil kapitálový vklad rovnakého významu, pričom by vychádzal z predvídateľných možností výnosnosti, bez ohľadu na akékoľvek sociálne úvahy alebo regionálnu či odvetvovú politiku.

z výkonu verejnej moci, osobitne k daňovým zdrojom.

(pozri body 230 — 232)

Okolnosť, že správanie štátu akcionára je posudzované so zreteľom na obozretného súkromného investora, zatiaľ čo správanie ktoréhokoľvek iného investora tak posudzované nie je, nepredstavuje porušenie rovnosti zaobchádzania medzi štátom a týmto súkromným investorom, pretože štát akcionár sa nenachádza v rovnakej situácii ako súkromný investor. Na rozdiel od súkromného investora, ktorý na účely financovania svojich investícií môže počítat iba so svojimi vlastnými zdrojmi, štát má prístup k finančným zdrojom vyplývajúcim z výkonu verejnej moci, najmä k zdrojom pochádzajúcim z daní. Okolnosť, že štát má prístup k finančným zdrojom vyplývajúcim z výkonu verejnej moci, teda neumožňuje sama osebe odôvodniť, aby sa konanie štátu považovalo za konanie, ktoré patrí medzi výsadné práva orgánu verejnej moci. Za tohto predpokladu by totiž existovalo riziko, že uplatnenie kritéria obozretného súkromného investora na konanie štátu akcionára by sa stalo bezpredmetným alebo prinajmenšom neprímerane obmedzeným, lebo ako štát má nevyhnutne prístup k finančným zdrojom vyplývajúcim

5. V oblasti štátnej pomoci treba rozlišovať medzi dvoma kategóriami situácií: situácie, keď má zásah štátu ekonomickú povahu, a situácie, keď zásah štátu vyplýva z aktov verejnej moci. Ak zásah štátu, vzhľadom na jeho povahu a účel a s prihliadnutím na sledovaný cieľ, nepredstavuje investíciu realizovateľnú súkromným investorom, tento zásah môže patriť medzi zásahy štátu ako orgánu verejnej moci, a vylučovať tak uplatnenie kritéria obozretného súkromného investora. Naopak, ak zásah štátu, vzhľadom na jeho povahu a účel a s prihliadnutím na sledovaný cieľ, predstavuje investíciu porovnateľnú s tou, ktorú by uskutočnil súkromný investor, treba tento zásah preskúmať na základe kritéria obozretného súkromného investora. Účelom tohto preskúmania je overiť, či by takýto investor, za podobných okolností a na základe predvídateľných možností výnosnosti, uskutočnil kapitálový vklad rovnakého významu, a to bez ohľadu na formu tohto štátneho zásahu a na skutočnosť, že má prístup k zdrojom vyplývajúcim z výkonu verejnej moci ako napríklad k zdrojom pochádzajúcim z daní, ku ktorým súkromný investor nemôže mať prístup.

Inak povedané, opatrenie treba preskúmať nielen v závislosti od jeho formy, ale v závislosti od jeho povahy, účelu a jeho cieľov, čo predpokladá jeho posúdenie z hľadiska všetkých aspektov a zohľadnenie kontextu, v ktorom sa nachádza. Z uvedenej okrem iného vyplýva, že skutočnosť, že zásah štátu má formu zákona, samotná nestačí na vylúčenie toho, že zásah štátu do základného imania podniku sleduje hospodársky cieľ, ktorý by mohol sledovať aj súkromný investor.

S prihliadnutím na okolnosti každého prípadu teda treba určiť, či účasť alebo zásah verejného orgánu do kapitálu prijímajúceho podniku sleduje hospodársky cieľ, ktorý by mohol sledovať aj súkromný investor, a štát ako hospodársky subjekt ho teda vykoná z rovnakého dôvodu ako súkromný hospodársky subjekt, alebo, naopak, či je odôvodnený sledovaním cieľa verejného záujmu a musí sa považovať za formu zásahu štátu ako orgánu verejnej moci, a v takom prípade konanie štátu nemôže byť porovnávané s konaním hospodárskeho subjektu alebo súkromného investora v trhovom hospodárstve.

V dôsledku toho treba preskúmať, či sa členský štát, ktorý je daňovým veriteľom verejného podniku a zároveň jeho jediným akcionárom, môže oprávnenne domáhať uplatnenia kritéria súkromného investora, ak vykoná zvýšenie kapitálu tohto podniku vzdaním sa uvedenej daňovej pohľadávky, alebo či treba prijať názor, že Komisia vzhľadom na daňovú povahu pohľadávky a skutočnosť, že štát tým, že sa vzdal tejto pohľadávky, uplatnil svoje výsadné práva orgánu verejnej moci, bola oprávnená vylúčiť uplatnenie tohto kritéria na dotknuté zvýšenie kapitálu.

Ak členský štát, jediný akcionár podniku, vykoná zvýšenie jeho kapitálu predovšetkým s cieľom odstrániť nerovnováhu zasahujúcu súvahu tohto podniku, treba konštatovať, že uplatňuje konanie, ktoré by mohol uplatniť súkromný investor, a tak nemožno *a priori* vylúčiť, že mohol konať s cieľom, ktorý je porovnateľný s tým, ktorý by mal takýto súkromný investor. Preskúmanie, či je alebo nie je splnené kritérium súkromného investora, je potrebné práve na účely určenia, či skutočne nastal vyššie uvedený prípad, čo by umožnilo vylúčiť kvalifikáciu sporného opatrenia ako pomoci.

(pozri body 223, 233 — 237, 246, 258)